

Zelfvoorziening

Europa zit midden in een financiële crisis, die vooral veroorzaakt is door liberalisering van de financiële markten. Toch lukt het b.v. de PvdA maar niet met een aansprekelijk alternatief te komen. Ze zouden inspiratie op kunnen doen bij de Franse socialist Montebourg die met zijn pleidooi voor andersglobalisering en protectionisme, 17% van de stemmen haalde. Volgens mij ligt hier een basis voor dit links alternatief, dat ook een antwoord biedt op de minstens zo urgente klimaat-, voedsel-, en energiecrises. Maar dan moet wel afscheid worden genomen van de politieke keuze voor concurrentie op de wereldmarkt. Deze is vastgelegd in de EU-handelsstrategie *Trade, Growth and World Affairs*. Het is een neoliberale strategie die via vrijhandelsverdragen wil afdwingen dat Europese multinationals maximaal toegang krijgen tot nieuwe markten en grondstoffen. In ruil hiervoor concurreren industriële producten uit China en landbouwproducten uit Brazilië met Europese fabrieken en boeren. Daarnaast bevordert deze vrijhandel een ongelijke toegang tot steeds schaarser wordende natuurlijke hulpbronnen. Zo worden kleine boeren en inheemse bevolkingsgroepen in ontwikkelingslanden van hun grond verjaagd voor de aanleg van monoculturen van soja, biobrandstoffen en palmolie bestemd voor de export. Daarnaast verliezen deze boeren hun markten door dumping van westerse landbouwoverschotten en gedwongen liberalisering.

Een ander gevolg van die handelsstrategie is dat strengere Europese klimaat- en energiewetgeving uitblijft, want die zou leiden tot een verslechtering van de mondiale concurrentiepositie van het bedrijfsleven. Maar de gevolgen van deze klimaatverandering zullen vooral de ontwikkelingslanden treffen en zullen leiden tot miljoenen vluchtelingen.

Alternatief

Om een einde te maken aan deze onrechtvaardigheid is onlangs de *Petitie voor Voedselsoevereiniteit en Klimaatrechtvaardigheid* verstuurd naar de Nederlandse politiek. Deze voorstellen worden ondersteund door 235 burgers en 35 maatschappelijke organisaties. Ik zet deze voorstellen sinds 1 november kracht bij via een 40-daagse vastenactie. Zie ook: www.foodjustice.eu

Kern van dit alternatief is dat landen (in ons geval: de EU) weer de mogelijkheid krijgen hun economieën, MKB, arbeiders, boeren en natuurlijke hulpbronnen te beschermen tegen (de mythe van) de vrije wereldmarkt. Zo zou Europa door een drastische hervorming van handelsverdragen en het landbouwbeleid zoveel mogelijk zelfvoorzienend kunnen worden op gebied van voedsel, veevoer, hout, textiel en energie. Door b.v. Europese importheffingen op soja en palmolie krijgen Europese eiwit- en oliegewassen eindelijk een kans. Marktbescherming zorgt voor het sluiten van kringlopen van mineralen, veel minder beslag op land en water in ontwikkelingslanden, een drastisch lager energieverbruik, en maken hogere milieu- en dierenwelzijneisen aan de Europese boer mogelijk. Door productiebeheersing binnen de Europese landbouw wordt dumping in ontwikkelingslanden tegengegaan en krijgen boeren hier en daar een eerlijke prijs op hun eigen markt. Alle handelsversturende landbouwsubsidies kunnen dan worden afgeschaft. Het levert een besparing van € 25 miljard op. Dit geld en de inkomsten uit ecotaxen kunnen geïnvesteerd worden in duurzame lokale energieproductie en drastische energiebesparing, zoals het isoleren van woningen en uitbreiding van het openbaar vervoer. Dit alles en de regionale verwerking van 'nieuwe' landbouwproducten levert veel nieuwe werkgelegenheid op.

Bijkomend voordeel van minder internationale concurrentie is dat de EU, VS en China gemakkelijker tot overeenstemming over een internationaal klimaatverdrag kunnen komen. Behalve genoemde multinationals zijn er vooral winnaars, dus hopelijk verlaten PvdA, GroenLinks en de ChristenUnie de huidige neoliberale tunnelvisie.

Guus Geurts
Beleidsgericht milieukundige, Amsterdam

25 november 2011